

Հավելված
Հաստատված է Հայաստանի
Հանրապետության հանրային
ծառայությունները կարգավորող
հանձնաժողովի 2019 թվականի
սեպտեմբերի 18-ի N347L որոշմամբ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ**

ԾՐԱԳԻՐ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ**

ԵՐԵՎԱՆ 2019

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ	3
1. Էներգետիկայի բնագավառ	4
1.1. Իրավական բարեփոխումներ	4
1.2. Սակագնային քաղաքականություն	7
1.3. Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցում և գնումների մոնիթորինգ	8
1.4. Վերականգնվող էներգետիկա	11
1.5. Կարգավորվող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծություն	12
2. Ջրային ոլորտ	13
2.1. Սակագնային քաղաքականություն	13
2.2. Մոնիթորինգ և ջրամատակարարման գրաֆիկների համաձայնեցում.....	14
3. Սպառողների շահերի պաշտպանություն	15
3.1. Սպառողների դիմումների քննարկում	15
3.2. Սպասարկման որակի ցուցանիշներ.....	17
4. Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառ	19
5. Հանձնաժողովի գործունեության հրապարակայնությունը և թափանցիկությունը	23
6. Միջազգային համագործակցություն.....	26
7. Հանձնաժողովի կողմից բյուջետային մուտքերի ապահովում և 2020 թվականի պահպանման ծախսերի նախահաշիվ.....	28
8. Հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության ծրագրի հանրային քննարկումը.....	29

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը (այսուհետ՝ հանձնաժողով) պետական քաղաքականություն իրականացնող ինքնավար մարմին է, որը օրենքներով իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակում կարգավորում է էներգետիկայի, հեռահաղորդակցության (էլեկտրոնային հաղորդակցության), փոստային կապի (ունիվերսալ ծառայությունների սակագների սահմանման մասով), երկաթուղային տրանսպորտի (ենթակառուցվածքի օգտագործման վճարի սահմանման մասով), տրանսպորտային միջոցների պարտադիր տեխնիկական զննության անցկացման (սակագների մասով) բնագավառները և ջրային ոլորտը:

Հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորող մարմնի դերն ու նշանակությունը նորովի արժևորվեցին 2015 թվականի Սահմանադրության ընդունմամբ, երբ սահմանադրաիրավական կարգավորումների հիմքում դրվեց միջազգային առաջավոր փորձը՝ ուղղված ինստիտուցիոնալ, քաղաքական, իրավական և ֆինանսական առումով անկախ մասնագիտացված կարգավորող մարմին ձևավորելուն: Նշված փոփոխությունների արդյունքում հանձնաժողովին վերապահվեց ինքնավար մարմնի կարգավիճակ, որը ամրագրվեց նաև գործընթացին հաջորդած «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» ՀՀ օրենքի փոփոխություններում՝ նախատեսելով անկախ և ինքնավար կարգավորող մարմնի գործունեության ապահովման օրենսդրական երաշխիքները:

Նոր սահմանադրաիրավական կարգավորումների համաձայն՝ 2019 թվականին երկրի բարձրագույն օրենսդիր մարմինը ՀՀ վարչապետի առաջարկությամբ ձևավորեց հանձնաժողովի նոր կազմը, որը որպես ինքնավար մարմին իր առջև խնդիր է դրել ապահովելու հանրային ծառայություններից օգտվող սպառողների և ոլորտի տնտեսվարող անձանց շահերի հավասարակշռում և վերջիններիս նկատմամբ խտրականության բացառում՝ հիմքում դնելով կարգավորող մարմնի անկախությունը և կառույցի նկատմամբ վստահության բարձրացումը:

Ելնելով նշվածից և հաշվի առնելով հանրության համար իր կողմից կարգավորվող ծառայությունների կենսական նշանակությունը՝ հանձնաժողովն իր 2020 թվականի տարեկան գործունեության ծրագրով նախանշել է այն հայեցակարգային

մոտեցումները, որոնք կապահովեն արդյունավետ և հանրօգուտ կարգավորման քաղաքականության իրականացում:

Այդ առումով իր առջև դրված խնդիրների առավել համակողմանի և արհեստավարժ լուծման նպատակով հանձնաժողովը 2019 թվականի տարեկեսից նախաձեռնել է կառուցվածքային օպտիմալացմանն ուղղված փոփոխություններ, որոնց շրջանակում կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործառույթների վերանայման և դրանց համախմբման արդյունքում գործող 14 ստորաբաժանումները փոխարինվեցին 9-ով՝ համաձայն հետևյալ կառուցվածքի՝

- 1) Սակագնային քաղաքականության վարչություն,
- 2) Իրավաբանական և լիցենզավորման վարչություն,
- 3) Հեռահաղորդակցության վարչություն,
- 4) Ֆինանսատեխնիկական և դիմումների քննարկման վարչություն,
- 5) Գործերի կառավարման վարչություն,
- 6) Ներքին աուդիտի բաժին,
- 7) Անձնակազմի կառավարման բաժին,
- 8) Հաշվապահական հաշվառման և սոցիալական ծրագրերի իրականացման բաժին,
- 9) Միջազգային համագործակցության բաժին:

1. Էներգետիկայի բնագավառ

1.1. Իրավական բարեփոխումներ

➤ 2018 թվականի հուլիսի 1-ից ուժի մեջ մտած «Էներգետիկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքով ամրագրվել են էլեկտրաէներգետիկական շուկայի աստիճանական ազատականացման նոր մոդելի անցման օրենսդրական հիմքերը՝ նախատեսելով շուկայի չկարգավորվող հատվածում մրցակցային մեխանիզմների ներդրում, շուկա նոր մասնակիցների անխոչընդոտ մուտքի ապահովում, տարածաշրջանային առևտրի խթանում, այդ թվում՝ լիցենզավորման ազատականացման արդյունքում առավել էժան էլեկտրական էներգիայի ներկրման հնարավորությունների ստեղծում: Նշված փոփոխությունների համատեքստում բնականաբար օրենքը նախատեսում է ինչպես էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ, այնպես էլ մանրածախ շուկաների

կառուցվածքի փոփոխություն, այն է՝ շուկա նոր մասնակիցների մուտք, գործող մասնակիցների իրավունքների ու պարտականությունների ներդաշնակեցում ազատական շուկաների կարգավորումներին:

Այդ գործընթացի շրջանակում, հաշվի առնելով երկրի էլեկտրաէներգետիկական համակարգի առանձնահատկությունները, հանձնաժողովի կողմից իրավասու մարմնի հետ համատեղ կմշակվի Հայաստանի Հանրապետության էլեկտրաէներգետիկական շուկայի նոր մոդել և կներկայացվեն էլեկտրաէներգետիկական շուկայի կարգավորման նոր գործիքներ՝ հենվելով ինչպես միջազգային առաջավոր փորձի, այնպես էլ ներքին շուկայի սպառողների պաշտպանության, արտադրության և սպառման շուկաներում պատասխանատվության միջոցների ներդրման և այլ հիմնարար սկզբունքների վրա:

Նշվածով պայմանավորված՝ հանձնաժողովը կուսումնասիրի և կհաստատի էլեկտրաէներգետիկական շուկայի օպերատորի կողմից ներկայացված՝ էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայի նոր առևտրային կանոնների և էլեկտրաէներգետիկական մանրածախ շուկայի առևտրային կանոնների նախագծերը, ինչպես նաև կիրականացնի էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ և մանրածախ շուկաների պայմանագրերի նոր օրինակելի ձևերի, բաշխման ցանցային կանոնների մշակման, էլեկտրաէներգետիկական համակարգի ցանցային կանոնների լրամշակման աշխատանքներ և դրանցից բխող այլ համապատասխանեցումներ գործող կարգավորումներում:

Հիշյալ աշխատանքների իրականացումը թույլ կտա ապահովել ներքին էլեկտրաէներգետիկական շուկայի աստիճանական ազատականացումը և խթանել փոխշահավետ միջսահմանային առևտուրը: Այդ գործընթացի շրջանակում 2019 թվականի սեպտեմբեր ամսից սկսած նախատեսվում են պարբերական հանդիպումներ Վրաստանի համապատասխան շահագրգիռ պետական մարմինների և կազմակերպությունների հետ:

➤ Գործող օրենսդրության համաձայն՝ սակագնի հաշվարկի տարր կազմող մի շարք ցուցանիշների (կորուստներ, վառելիքի տեսակարար ծախս և այլն) հաշվարկման մեթոդիկաների մշակումը վերապահված է կարգավորվող ընկերություններին, ինչը հաճախ քննարկման առարկա է դառնում շահերի հնարավոր բախման տեսանկյունից: Այս առումով հանձնաժողովը օրենսդրական փոփոխությունների միջոցով ձեռնամուխ կլինի սակագնի հաշվարկի տարր կազմող ցուցանիշների հաշվարկման մեթոդիկաների

մշակումը հանձնաժողովի կողմից անկախ մասնագիտացված ընկերություններին կամ փորձագետներին պատվիրելու հնարավորության ստեղծմանը՝ բացառելով սակագների ձևավորման գործընթացում հաշվի առնվող գործոնների նկատմամբ կարգավորվող անձանց ներգործությունը՝ արդյունքում ապահովելով հանրության և շահագրգիռ բոլոր կողմերի մոտ վստահության բարձրացումը և կարգավորվող սակագների վրա դրական ազդեցությունը:

➤ «Էներգետիկայի մասին» օրենքի 27-րդ հոդվածի՝ 2018 թվականի հուլիսի 1-ից գործող խմբագրության համաձայն՝ լիցենզիա ունեցող անձի բաժնեմասի (բաժնետոմսի, փայի) կամ դրա նկատմամբ իրավունքի օտարման, այլ կերպ փոխանցման կամ գրավադրման, ինչպես նաև լիցենզավորված գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ գույքի կամ դրա նկատմամբ իրավունքի օտարման, այլ կերպ փոխանցման կամ գրավադրման բոլոր գործարքները, անկախ դրանց ծավալից և լիցենզավորված գործունեության նկատմամբ ազդեցությունից, նախապես հանձնաժողովի համաձայնեցմանը ներկայացնելիս ենթակա են գնահատման նաև ՀՀ կառավարության կողմից, ինչը մի շարք դեպքերում գործընթացին հաղորդում է բացառապես ֆորմալ և ժամանակատար բնույթ:

2020 թվականի ընթացքում հանձնաժողովը մտադիր է նախաձեռնել «Էներգետիկայի մասին» օրենքի վերը նշված հոդվածում փոփոխությունների կատարման գործընթաց՝ նպատակ ունենալով առավել պարզեցնել նշված գործարքների համաձայնեցման գործընթացն ու ժամկետները, ինչը հնարավորություն կտա լիցենզավորված անձանց առավել արդյունավետ իրականացնելու իրենց գործունեությունը: Նշված փոփոխություններից բխող համապատասխան փոփոխություններ կկատարվեն նաև հանձնաժողովի 2019 թվականի փետրվարի 27-ի №39Ն որոշմամբ հաստատված կարգում:

➤ Էլեկտրաէներգետիկական շուկայի բնականոն աշխատանքի ապահովման նպատակով հանձնաժողովը կդիտարկի նաև «Էներգետիկայի մասին» օրենքով ամրագրված կարգավորումների հստակեցումները, ինչպես նաև էլեկտրական էներգիայի արտահանման և ներկրման գործընթացների բարելավմանն ուղղված փոփոխությունները:

1.2. Սակագնային քաղաքականություն

Սակագնային կարգավորումը հիմնվում է համաշխարհային պրակտիկայում ընդունված անհրաժեշտ հասույթի ապահովման սկզբունքի վրա և նպատակաուղղված է հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորվող գործունեություն իրականացնող անձանց բնականոն տնտեսական գործունեության ապահովմանը, ինչպես նաև սպառողների և կարգավորվող գործունեություն իրականացնող անձանց շահերի հավասարակշռմանը:

Հանձնաժողովը 2020 թվականի ընթացքում ևս հետևողականություն կդրսևորի իրականացվող սակագնային քաղաքականության կատարելագործման աշխատանքներում:

Մասնավորապես, Ռուսաստանի Դաշնությունից Հայաստանի Հանրապետություն բնական գազի ներկրման ոլորտում երկարաժամկետ համագործակցության շուրջ հայկական և ռուսական կողմերի միջև ներկայում ընթանում են քննարկումներ՝ ակնկալելով երկարաժամկետ հատվածում ունենալ ինչպես բնական գազի ներկրման, այնպես էլ սպառողներին բնական գազի վաճառքի կանխատեսելի գներ (սակագներ), ինչպես նաև դրանց ձևավորման (հետագա տարիներին ճշգրտման) համապատասխան մեխանիզմներ:

Կշարունակվեն էներգետիկայի բնագավառում էներգետիկ հաշվեկշիռների, կարգավորվող ընկերությունների կողմից լիցենզավորված գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ ծախսերի ու պարտավորությունների, իրականացված ներդրումների և սակագների վրա ազդող մի շարք այլ գործոնների վերլուծության և, ըստ անհրաժեշտության, սակագների վերանայման աշխատանքները:

Հաշվի առնելով ՀՀ դրամի փոխարժեքի տատանումները և սղաճի փոփոխությունները, կճշգրտվեն փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից և էներգիայի վերականգնվող այլ աղբյուրների կիրառմամբ գործող կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի վաճառքի սակագները, որոնք ուժի մեջ կմտնեն 2020 թվականի հուլիսի 1-ից: Այս գործընթացը կրում է պարբերական բնույթ և իրականացվում է յուրաքանչյուր տարի:

Ինչպես յուրաքանչյուր տարի, այնպես և 2020 թվականին, կուսումնասիրվեն և կհաստատվեն էլեկտրական էներգիա արտադրող խոշոր կայանների կողմից

հանձնաժողովի համաձայնեցմանը ներկայացվող պայմանագրային և տնօրինելի էլեկտրական հզորությունների չափաքանակները:

1.3. Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցում և գնումների մոնիթորինգ

Հանձնաժողովի գործունեության կարևոր ուղղություններից է էներգետիկայի բնագավառի կարգավորվող ընկերությունների կողմից իրականացվող կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի ուսումնասիրության և համաձայնեցման գործընթացը, ինչպես նաև ընկերությունների ներդրումային գործունեության վերլուծությունը: Նշված աշխատանքների իրականացումը կարևորվում է սակագներում ներառման ենթակա ներդրումների օգտակար և օգտագործվող ծավալի որոշման, ներդրումների արդյունավետության գնահատման, այդ համատեքստում անարդյունավետ և ոչ հիմնավոր ներդրումների ծավալի բացահայտման և վերհանման առումով՝ սպառողներին առաքվող էլեկտրական էներգիայի և բնական գազի սակագներում դրանք չներառելու սկզբունքից ելնելով: Այդ նպատակով հանձնաժողովը յուրաքանչյուր տարի քննարկում և համաձայնություն է տալիս էներգետիկայի բնագավառի կարգավորվող ընկերությունների հաջորդ տարիների ներդրումային ծրագրերին, ինչպես նաև ամփոփում է նույն ընկերությունների նախորդ տարվա ներդրումային գործունեության արդյունքները, որոնք հրապարակվում են նաև հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.psrc.am):

Ներկայում էներգետիկայի բնագավառում հանձնաժողովի հետ համաձայնեցված ներդրումային ծրագրեր են իրականացնում «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր», «Գազպրոմ Արմենիա», «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» և «Հաշվարկային կենտրոն» փակ բաժնետիրական ընկերությունները:

Հանձնաժողովի հետ համաձայնեցված ներդրումային ծրագրերի համաձայն 2020 թվականի ընթացքում համակարգում կներդրվի շուրջ 44 մլրդ ՀՀ դրամ:

Մասնավորապես, «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր», «Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերությունների ներդրումային ծրագրերն ուղղված են սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների բարելավմանը, նոր սպառողների սպառման համակարգերի միացմանը, առևտրային հաշվառման համակարգերի կատարելագործմանը, հետագա շահագործման համար ոչ պիտանի սարքավորումների

փոխարինմանը, ժամանակակից տեխնիկայի և տեխնոլոգիաների ներդրմանը: «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագիրը միտված է հիդրոէլեկտրակայանների հիդրոլոգիական կառույցների և պատվարների ուսումնասիրության և ամրացման նպատակով շինարարական աշխատանքների ծավալի գնահատմանը, շրջակա միջավայրի պաշտպանության և տեխնիկական անվտանգության բարելավմանը, իսկ «Հաշվարկային կենտրոն» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագիրը՝ ընկերության առջև դրված էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ազատականացման հետ կապված նոր խնդիրների և գործառույթների իրականացմանը և այդ նպատակով ցանցային, սերվերային, համակարգչային տեխնիկայի և ծրագրային ապահովման ձեռքբերմանը:

2020 թվականին հանձնաժողովը կամփոփի վերջիններիս 2019 թվականի ներդրումային գործունեության արդյունքները, ինչպես նաև կքննարկի «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր», «Գազպրոմ Արմենիա» և «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» փակ բաժնետիրական ընկերությունների հաջորդ տարիների ներդրումային ծրագրերը:

Հանձնաժողովն առանձնակի ուշադրություն է դարձնում էլեկտրական էներգիայի և բնական գազի բաշխման գործունեություն իրականացնող ընկերությունների ներդրումային ծրագրերի կառուցվածքին՝ ներդրումներն առաջնահերթ առավել վատթար վիճակում գտնվող բնակավայրերի սպասարկման որակի ցուցանիշների բարելավմանն ուղղելու նպատակով: Անհատապես ուսումնասիրվում է սպառողների կողմից սպասարկման որակի ցուցանիշներին (ընդհատումներ, էլեկտրական էներգիայի լարման թույլատրելի սահմաններից շեղումներ) վերաբերող յուրաքանչյուր բողոք, և բարձրացված հարցի լուծման ուղղությամբ հասցեական աշխատանքները ներառվում են ընկերությունների ներդրումային ծրագրերում:

Ներդրումային գործունեության վերլուծության արդյունավետության բարձրացման, ներդրումների հավաստիության և հիմնավորվածության ստուգման առավել թիրախային մեթոդներ և գործիքներ օգտագործելու նպատակով հանձնաժողովը, քննարկելով կառավարության հետ, նախաձեռնել է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ի ներդրումային գործունեության միջազգային աուդիտի իրականացում, որը կապահովի:

- Հանրության և շահագրգիռ բոլոր կողմերի մոտ ընկերության ներդրումային գործունեության նկատմամբ օբյեկտիվ և հիմնավոր գնահատականի ձևավորում, վստահության բարձրացում,

- Սակագների սահմանման և վերանայման գործընթացի հիմնավորվածության բարձրացում,
- Կարգավորվող սակագների նկատմամբ դրական ազդեցություն,
- Սակագների ձևավորման գործընթացում հաշվի առնվող գործոնների նկատմամբ կարգավորվող անձանց միջամտության կամ ներգործության բացառում:

Հանձնաժողովի համապատասխան որոշմամբ հաստատվել են աուդիտի տեխնիկական առաջադրանքը և ժամանակացույցը, որոնց համաձայն՝ աուդիտի վերջնական արդյունքները կամփոփվեն 2019-ի նոյեմբերին և հաշվի կառնվեն 2020 թվականի սակագների սահմանման ժամանակ: Հարկ է նշել նաև, որ նշված գործընթացը կհանդիսանա նախադեպային և կարգավորող մարմինը կդիտարկի այլ ընկերություններում ևս համանման աշխատանքների իրականացումը:

Հանձնաժողովն ինչպես նախկինում, այնպես և 2020 թվականին, հետևողական կլինի իր կարգավորման դաշտում գործող հանրային կազմակերպությունների կողմից իրականացվող գնումների արդյունավետության ու թափանցիկության ապահովման հարցում՝ հաշվի առնելով սպառողներին առաքվող էլեկտրական էներգիայի և բնական գազի սակագների վրա դրանց ազդեցությունը: Նշված կազմակերպությունների կողմից գնումների գործընթացի թափանցիկության ապահովման նպատակով համապատասխան տեղեկատվությունը հրապարակվում է ինչպես Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության գնումների էլեկտրոնային տեղեկագրում, այնպես և ընկերությունների պաշտոնական ինտերնետային կայքերում:

Գնումների գործընթացի արդյունավետության բարձրացման և թափանցիկության ապահովման նպատակով հանձնաժողովը սահմանել է իր հաստատած ցանկում ներառված հանրային կազմակերպությունների գնումների կարգերին ներկայացվող լրացուցիչ պահանջներ, որոնցով սահմանվում են վերջիններիս կողմից գնումների իրականացման միասնական պահանջներ և կանոններ՝ երաշխավորելով այդ գործընթացում մրցակցության ապահովումը: Ավելին, սահմանվել է նաև այդ կազմակերպությունների գնումների գործընթացի մոնիթորինգի կարգ, որում ամրագրված են մոնիթորինգի մեխանիզմները և գործիքները, իրականացման և արդյունքների հրապարակման պարբերականությունն ու ձևաչափը:

Նշված կարգավորումների հասցեատեր են հանրային ծառայությունների կարգավորման ոլորտում գործունեություն իրականացնող մասնավոր բաժնեմաս

ունեցող այն ընկերությունները, որոնց կողմից իրականացվող գնումների արդյունավետությունը կարող է ազդեցություն ունենալ սպառողներին առաքվող էլեկտրական էներգիայի և բնական գազի սակագների վրա:

2020 թվականին կիրականացվի նաև հանրային կազմակերպությունների գնումների առանձին գործարքների մոնիթորինգ, որը ներառում է հանրային կազմակերպությունների կողմից մինչև գնման հայտարարությունն իրականացված շուկայի ուսումնասիրության, գործարքների համար կիրառվող գնման մեթոդների ընտրության, մրցութային փաստաթղթերի և մատակարարների ընտրության ընթացակարգերի մոնիթորինգը: Հանրային կազմակերպությունների գնումների առանձին գործարքների մոնիթորինգի արդյունքները հրապարակվում են հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

1.4. Վերականգնվող էներգետիկա

Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկ անկախության բարձրացմանն ուղղված վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների օգտագործմամբ նոր հզորությունների ստեղծումը և դրան ուղղված համապատասխան իրավական և տնտեսական մեխանիզմների ներդրումը մշտապես գտնվում է կառավարության և հանձնաժողովի գործունեության առանցքում: Այդ առումով, 2017 թվականից մեկնարկել է մինչև 1 ՄՎտ հզորությամբ արևային ֆոտովոլտայիկ կայանների լիցենզավորման գործընթաց՝ ընդհանուր 10 Մվտ սահմանաչափի շրջանակում: Հետագայում, հաշվի առնելով արդյունաբերական մասշտաբի «Մասրիկ-1» արևային կայանում արտադրության գործունեության կազմակերպման միջազգային մրցույթի արդյունքները, 2018-2019 թվականների համար արևային կայանների կառուցման նպատակով սահմանվել է 100 ՄՎտ ընդհանուր հզորության սահմանաչափ՝ մինչև 5Մվտ հզորությամբ կայաններ կառուցելու համար: Ընդ որում, սակագնային քաղաքականության վերանայման արդյունքում նոր կայանների կառուցումը վերջնական սպառողներին մատակարարվող էլեկտրաէներգիայի սակագների վրա լրացուցիչ բեռ չի առաջացնում: Տեխնոլոգիաների զարգացման և գների իջեցման նման դինամիկան հաշվի առնելով՝ նախատեսվում է մինչև 2020 թվականի ավարտը ևս լրացուցիչ 100 ՄՎտ ընդհանուր հզորությամբ արևային կայանների կառուցման հնարավորության ստեղծում:

Հարկ է նշել, որ շահագործման հանձնվելուց հետո արևային կայանների տարեկան միջին արտադրանքը կկազմի շուրջ 450 մլն կՎտժ կամ ներքին պահանջարկի ապահովման համար արտադրվող էլեկտրական էներգիայի շուրջ 7%-ը: Արդյունքում, վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների օգտագործմամբ արտադրված էլեկտրաէներգիան (բացառությամբ խոշոր հիդրոէլեկտրակայանների) կկազմի ներքին պահանջարկի ապահովման համար արտադրվող էլեկտրական էներգիայի շուրջ 23%-ը:

Միաժամանակ, ի լրումն նշվածի, օրենսդրական բարեփոխումների հետևանքով առաջանցիկ տեմպերով զարգանում է նաև տնային տնտեսություն կամ փոքր ու միջին բիզնես ներկայացնող ինքնավար արտադրողների կողմից սեփական կարիքների բավարարմանն ուղղված էլեկտրական էներգիայի արտադրությունը: Ներկայում համակարգին են միացել ավելի քան 1400 ինքնավար արտադրողներ, որոնց համակարգերի ընդհանուր հզորությունը գերազանցում է 21 ՄՎտ-ը:

Դաշտն ավելի գրավիչ դարձնելու նպատակով հանձնաժողովը հետևողականորեն կատարելագործում է իր կարգավորումները՝ նախատեսելով ինքնավար արտադրողների ընդհանուր հզորությունը 2020 թվականի ավարտին հասցնել առնվազն 27ՄՎտ-ի՝ ևս մեկ քայլ կատարելով դեպի էներգետիկ անկախացում:

Վերը նշված բոլոր ծրագրերը կյանքի կոչելու համար նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 90 մլրդ ՀՀ դրամի ներդրումներ:

1.5. Կարգավորվող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծություն

Ինչպես յուրաքանչյուր տարի, 2020 թվականի ընթացքում ևս հանձնաժողովը էներգետիկայի բնագավառի կարգավորվող ընկերություններից կստանա ֆինանսական հաշվետվություններ և կկատարի համապատասխան վերլուծություններ:

Էլեկտրաէներգետիկական համակարգում ֆինանսական կայունություն և առաքված էլեկտրաէներգիայի և մատուցված ծառայությունների դիմաց «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից 100% վճարումներ ապահովելու նպատակով 2020 թվականին ևս հանձնաժողովը կշարունակի վերահսկել իր կողմից ներդրված հատուկ հաշվի մեխանիզմի բնականոն աշխատանքը՝ երաշխավորելով արտադրողներին և շուկային ծառայություններ մատուցող ընկերություններին վճարումների կատարումը:

Էլեկտրաէներգետիկական և գազամատակարարման համակարգերի գործունեության մասին հանրությանն իրազեկելու նպատակով հանձնաժողովը կշարունակի իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակել կարգավորվող ընկերությունների գործունեության տեխնիկատնտեսական ցուցանիշները:

2. Ջրային ոլորտ

2.1. Սակագնային քաղաքականություն

Խմելու ջրի ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների շրջանակում ՀՀ կառավարության կողմից կազմակերպված միջազգային մրցույթի արդյունքում ՀՀ կառավարության՝ ի դեմս ջրային կոմիտեի, «Վեոլիա Օ Կոմպանի Ժեներալ Դեզ Օ» ընկերության և «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ին կնքված «Երևան Ջուր», «Հայջրմուղկոյուղի», «Լոռի-ջրմուղկոյուղի», «Շիրակ-ջրմուղկոյուղի» և «Նոր Ակունք» փակ բաժնետիրական ընկերությունների կողմից օգտագործվող ու պահպանվող ջրային համակարգերի և այլ գույքի վարձակալության պայմանագրով խմելու ջրի ծառայությունների մատուցումը 2017 թվականի հունվարի 1-ից 15 տարի ժամկետով վերապահվել է «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերությանը, որը 2020 թվականին կիրականացնի իր պայմանագրային 4-րդ տարվա պարտավորությունները:

Հաշվի առնելով, որ ՀՀ կառավարությունն ապահովել է բավարար ֆինանսական միջոցներ, և խմելու ջրի ոլորտի բարեփոխումների համար պետության կողմից ներգրավված վարկային պարտավորությունների մարումը հնարավոր է իրականացնել նաև այդ միջոցներով, հանձնաժողովի, ՀՀ կառավարության՝ ի դեմս ջրային կոմիտեի, «Վեոլիա Օ Կոմպանի Ժեներալ Դեզ Օ» ընկերության և «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև տեղի ունեցած բանակցությունների արդյունքում ստորագրվել է համաձայնագիր, որով «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից բաժանորդներին մատուցվող խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման 2020 և 2021 թվականների սակագները սպառողների համար փաստացի գործող սակագներին հնարավորինս մոտ մակարդակում պահելու համար նախատեսվել է համապատասխան փոփոխություններ կատարել գործող կարգավորումներում՝

նվազեցնելով համապատասխան տարիների վարձակալական վճարները, մանրածախ բազիսային սակագներն ու մարածախ ջրամատակարարման բազիսային ծավալները:

Նախանշված փոփոխությունների արդյունքում՝ բաժանորդներին մատուցվող խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների 2020 թվականի սակագները կպահպանվեն փաստացի գործող սակագների մակարդակին:

2.2. Մոնիթորինգ և ջրամատակարարման գրաֆիկների համաձայնեցում

Որպես խմելու ջրի սակագների բարձրացումը զսպող մեխանիզմ հանձնաժողովը յուրաքանչյուր տարի, սակագների ճշգրտման հայտի շրջանակում ջրային կոմիտեի, «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության և սպառողների շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ իրականացնում է մոնիթորինգ՝ հայտնաբերելու փաստացի մատակարարվող խմելու ջրի չհաշվառվող ծավալները: Մոնիթորինգը կիրականացվի նաև 2020 թվականին:

2020 թվականին նախատեսվում է իրականացնել «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից նոր բաժանորդների վերաբերյալ յուրաքանչյուր եռամսյակ հանձնաժողով ներկայացվող տեղեկատվության հավաստիության ընտրանքային ուսումնասիրություն:

Խմելու ջրի ոլորտի կարգավորվող ընկերությունը յուրաքանչյուր տարի՝ մինչև մարտի 1-ը, հանձնաժողովի համաձայնեցմանն է ներկայացնում տվյալ տարվա ապրիլին, իսկ մինչև օգոստոսի 1-ը՝ տվյալ տարվա սեպտեմբերին հրապարակվելիք իր սպասարկման տարածքի ջրամատակարարման գրաֆիկը:

Համաձայն խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոնների 66-րդ և 93-րդ կետերի՝ 2020 թվականից «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության սպասարկման տարածքում խմելու ջրի մատակարարման նվազագույն տևողությունը կկազմի օրական 6 ժամ, բացառությամբ վարձակալության պայմանագրով նախատեսված տարածքների (28 000 բնակչությամբ), որտեղ նշված ցուցանիշը կապահովվի 2021 թվականից:

Խմելու ջրի բաժանորդների սպասարկման որակի բարելավման նպատակով հանձնաժողովը նախաձեռնել է իր 2016 թվականի նոյեմբերին սահմանված խմելու ջրի

մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոնների լրամշակման գործընթաց, որն իր ազդեցությունը կունենա 2020 թվականին: Կանոնների լրամշակման գործընթացը կրելու է շարունակական բնույթ:

Համաձայն Ջրային օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 8-րդ մասի պահանջի՝ 2020 թվականի հունվարի 1-ից հանձնաժողովին կվերապահվի մեծածախ ոռոգման ջրի ոլորտի կարգավորման ամբողջական գործիքակազմ՝ ներառելով լիցենզավորման գործընթացից մինչև լիցենզավորված անձի գործունեության վերահսկման, տուժանքների կիրառման իրավասություններ: Այդ կապակցությամբ հանձնաժողովը նախաձեռնել է համապատասխան օրենսդրական փոփոխություններ:

2020 թվականին ջրային ոլորտի կարգավորվող ընկերությունների գործունեության նկատմամբ հսկողության և ոլորտի գործունեության մասին հանրային իրազեկում ապահովելու նպատակով հանձնաժողովը կշարունակի կարգավորվող ընկերություններից ստացվող հաշվետվությունների (տեղեկատվությունների) վերլուծությունն ու ոլորտի գործունեության տեխնիկատնտեսական ցուցանիշների հրապարակումն իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

3. Սպառողների շահերի պաշտպանություն

3.1. Սպառողների դիմումների քննարկում

Սպառողների շահերի պաշտպանությունը հանձնաժողովի գործունեության առանցքային ուղղություններից է և կրում է բազմապրոֆիլ բնույթ: Նշված աշխատանքներում իր ծավալով առանձնանում է սպառողների դիմումների քննարկումը:

Հաշվի առնելով սպառողներին մատուցվող հանրային ծառայությունների կենսական նշանակությունը վերջիններիս համար, բնական է, որ դրանք վերաբերում են ոչ միայն տարաբնույթ հարցերի, այլև կրում են մեծածավալ բնույթ (2019 թվականի 1-ին կիսամյակում՝ 798 դիմում): Ավելին, շատ հաճախ դրանք հանձնաժողովի քննարկմանն են ներկայացվում ոչ միայն ուղղակիորեն սպառողների կողմից, այլև տարբեր պատկան մարմինների և սպառողների շահերի պաշտպանությամբ հանդես եկող կառույցների միջոցով (ԱԺ պատգամավորներ, մարդու իրավունքների պաշտպան, ոլորտային ՀԿ-ներ):

Այս առումով հանձնաժողովը մշտապես ուշադրության կենտրոնում պահելով սպառողների դիմումների օպերատիվ արձագանքմանն ուղղված մեխանիզմների կատարելագործումը և, նպատակ ունենալով հանրային իրազեկման բարձրացման միջոցով ապահովել վերջիններին վերաբերող խնդիրների համակողմանի և արդյունավետ լուծում, միջոցներ է ձեռնարկել հետևյալ ուղղություններով, որոնք 2020 թվականին ևս կրելու են շարունակական բնույթ.

- հանձնաժողովում գործող թեժ գծի հեռախոսահամարով տրվում է օպերատիվ տեղեկություն սպառողներին հուզող հարցերի, ինչպես նաև խորհրդատվություն մատակարար-սպառող հարաբերություններում դիմումատուի իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ.
- հանրության առջև հանձնաժողովի հաշվետվողականության ապահովման շրջանակում հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամի, այդ թվում՝ նախագահի կողմից նշանակված են սպառողների հետ հանդիպումների օրեր, երբ սպառողները հնարավորություն ունեն բարձրացնել իրենց հուզող հարցերը և ստանալ պարզաբանումներ.
- հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում գործում է հնարավորություն էլեկտրոնային դիմում ներկայացնել www.e-request.am միասնական հարթակի միջոցով, որը միտված է դիմումների քննարկման գործընթացն առավել թափանցիկ և սպառողների կողմից վերահսկելի դարձնելուն և թույլ է տալիս նաև առցանց ռեժիմով հետևելու դիմումի քննարկման ընթացքին ու ստանալ առցանց պատասխան.
- հաշվի առնելով, որ շատ հաճախ սպառողների դիմումները հանձնաժողով են ներկայացվում նաև օրենսդիր մարմնի ներկայացուցիչների կողմից, 2019 թվականին ԱԺ-ում հանձնաժողովի անդամների, գլխավոր քարտուղարի, ինչպես նաև բոլոր շահագրգիռ կողմերի, այդ թվում՝ սպառողների, հասարակական կազմակերպությունների մասնակցությամբ հրավիրվել է համատեղ քննարկում, որի ընթացքում հանձնաժողովի ներկայացուցիչները մանրամասն պարզաբանումներ են տվել բարձրացված խնդիրների վերաբերյալ, որոշ խնդիրներ կողմերը համաձայնել են առավել համակողմանի քննարկման առարկա դարձնել հետագայում՝ անհրաժեշտության դեպքում լրամշակելով նաև գործող իրավական դաշտը, ինչպես նաև պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նման հանդիպումներին հաղորդել պարբերական բնույթ.

- հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում ներկայացված է սպառողների կողմից հաճախ տրվող հնարավոր հարցերի և դրանց պատասխանների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվություն, որոնք պարբերաբար թարմացվում են՝ համապատասխանեցվելով գործող կարգավորումներին.
- մինչև 2020 թվականի առաջին եռամսյակի ավարտը հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում կիրառարակվի դիմումների քննարկման գործընթացի վերաբերյալ տարեկան տեղեկատվությունը.
- էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների կողմից 2019 թվականին հանձնաժողով է ներկայացվել սպառողների դիմումների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը, որպես սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների բաղադրիչ, քննարկվելուց հետո արդյունքների հետ միասին կիրառարակվի հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

3.2. Մասսարկման որակի ցուցանիշներ

Սպառողների կողմից բարձրացված խնդիրների շարքում իր կարևորությամբ առանձնանում է կարգավորվող ընկերությունների կողմից մատուցվող ծառայությունների սպասարկման որակի սահմանված ցուցանիշների ապահովումը: Նշված գործընթացը մշտապես գտնվում է հանձնաժողովի ուշադրության առանցքում՝ ինչպես կարգավորվող ընկերությունների կողմից ներկայացվող տեղեկատվությունների վերլուծության և հանձնաժողովի կողմից տեղում իրականացվող մոնիթորինգի, այնպես էլ սպառողների դիմում-բողոքների ուսումնասիրության միջոցով:

Մասնավորապես, հանձնաժողովն էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններից սպառողների սպասարկման որակի փաստացի ցուցանիշների վերաբերյալ եռամսյակային պարբերականությամբ ստացված տեղեկատվության, ինչպես նաև սպառողների դիմում-բողոքների ուսումնասիրության հիման վրա մշտական դիտարկման է ենթարկում՝

- էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների՝ սպառողների մատակարարման ընդհատումների քանակի և տևողության ցուցանիշները,
- էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների կողմից սպառողների դիմումներին, բողոքներին և հարցադրումներին պատասխանելու ժամկետները,
- սպառողների մոտ թույլատրելի սահմաններից էլեկտրական էներգիայի լարման շեղման դեպքերի քանակի և տևողության հաշվարկային ցուցանիշները,
- առևտրային հաշվառքի սարքերի խախտման դեպքում էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների կողմից կատարված վերահաշվարկները և հաշվարկված տույժերը,
- նոր սպառողի կամ սպառողի վերակառուցվող սպառման համակարգն էլեկտրական ցանցին, նոր կառուցվող կամ վերակառուցվող գազասպառման համակարգը գազամատակարարման համակարգին, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգին նոր միացման կամ միացման փոփոխության գործընթացներում սահմանված ժամկետների խախտումները և դրանց պատճառները:

Սպառողների սպասարկման որակի պահանջների խախտման դեպքում իրավախախտ տնտեսվարողների նկատմամբ կիրառվում են օրենքով սահմանված համաչափ տույժեր և պարտավորեցվում իրենց կողմից խախտված ցանկացած իրավունքի ամբողջական վերականգնում:

Նշվածը, սակայն, ոչ միայն չի բացառում, այլև ենթադրում է ոլորտում արձանագրված թերությունների համակողմանի և խորքային վերլուծություն՝ վեր հանելով դրանց հիմքում ընկած իրական պատճառները և խորամուխ լինելով դրանց առավել արդյունավետ կարգավորմանն ուղղված լուծումների որդեգրմանը: Նշված լուծումները դառնում են համապատասխան ծառայության մատակարարման և օգտագործման կանոնների լրամշակման առարկա՝ սպառող-մատակարար հարաբերություններին վերաբերող կարգավորումները դարձնելով ժամանակի պահանջներին համահունչ:

Հարկ է նաև նշել, որ սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը եռամսյակային արդյունքներով հրապարակվում է հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

Սպասարկման որակի վերահսկողությանն ուղղված աշխատանքները ունեն շարունակական բնույթ և կիրականացվեն նաև 2020 թվականի ընթացքում:

4. Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառ

Հաշվի առնելով էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառի կարգավորման քաղաքականության գերակայությունները՝ հանձնաժողովը 2020 թվականի ընթացքում կշարունակի աշխատանքներ տանել բնագավառի դինամիկ և համաչափ զարգացման, մրցակցության խթանման, գործարար և ներդրումային միջավայրերի բարելավման, բաժանորդների իրավունքների և շահերի պաշտպանության, էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների հասանելիության և ներթափանցելիության ապահովման, ինչպես նաև ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղությամբ:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հանրային ամրակցված հեռախոսակապի և լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների զարգացման և ենթակառուցվածքների հասանելիության ուղղությամբ կատարված աշխատանքների արդյունքում Հայաստանի Հանրապետության բոլոր բնակավայրերը ապահովված են լարային և (կամ) անլար տեխնոլոգիաների կիրառմամբ հանրային ամրակցված հեռախոսակապի և լայնաշերտ ինտերնետ ծառայությունների հասանելիությամբ:

Հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի լիցենզիաների տրամադրման դինամիկայի վերլուծության համաձայն՝ 2017-ից մինչև 2019 թվականների հուլիսի 1-ն ընկած ժամանակահատվածում 78 լիցենզիաներից 63-ը հանձնաժողովի կողմից տրամադրվել է հանրապետության տարբեր մարզերում գործունեություն իրականացնելու համար, ինչի արդյունքում հանրապետության մարզերում զարգացել են հանրային ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ցանցերը և դրանց փոխադարձ ներթափանցելիության ցուցանիշները:

Այս առումով, հանրային ամրակցված կապի լայնաշերտ տեխնոլոգիաների ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղությամբ աշխատանքների իրականացմամբ հանրապետության 333 բնակավայրերում հասանելի են դարձել FTTx տեխնոլոգիայի վրա հիմնված օպտիկամանրաթելային ցանցերը, իսկ 182 բնակավայրերում մատուցվում են լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայություններ՝ ADSL տեխնոլոգիայով:

Բացի այդ, հանձնաժողովի որոշումների համաձայն՝ ՀՀ մարզերում CDMA անլար տեխնոլոգիայի հիման վրա գործող հեռախոսակապի արդիականացման՝ «ՎԵՈՆ Արմենիա» ՓԲԸ-ի լիցենզիոն պարտավորությունների կատարման արդյունքում ընկերությունը 450ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթում աշխատող անլար տեխնոլոգիայի կիրառմամբ արդիականացրել է CDMA հեռախոսակապը, ինչը հնարավորություն է ընձեռում հանրապետության 996 բնակավայրերում ստանալ ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայություններ:

Այդուհանդերձ, նկատի ունենալով, որ արդիականացված CDMA տեխնոլոգիայի կիրառմամբ մատուցվող լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունները լիովին չեն բավարարում ՀՀ մարզերում ինտերնետի նկատմամբ սպառողների աստիճանաբար աճող տեղեկատվական պահանջները, հանձնաժողովը նախատեսում է 2500ՄՀց տիրույթի համապատասխան հատվածի օգտագործման կազմակերպմամբ զարգացնել ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ ծառայությունների հասանելիությունը, հաշվի առնելով նշված տիրույթի կիրառմամբ առավել արագագործ ինտերնետ ծառայությունների մատուցման հնարավորությունները:

Էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայությունների հասանելիության ապահովման և ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղությամբ աշխատանքների իրականացմամբ Հայաստանի Հանրապետության բոլոր բնակավայրերը ապահովված են առնվազն մեկ օպերատորի հանրային շարժական կապի 2G և 3G տեխնոլոգիաների ծածկույթով, իսկ ՀՀ բնակավայրերի 88 տոկոսն ապահովված է հանրային շարժական կապի 4G+ տեխնոլոգիաների ծածկույթով:

2019 թվականին հանձնաժողովի կողմից իրականացված 800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի մյուս 2x10ՄՀց՝ 811-821ՄՀց և 852-862ՄՀց հատվածների տրամադրման մրցույթի արդյունքում «ՄՏՍ Հայաստան» ՓԲԸ-ին հատկացված ռադիոհաճախականությունների օգտագործման թույլտվության պայմանների համաձայն՝ ընկերությունը պետք է մեկ տարվա ընթացքում հանրային շարժական կապի LTE Advanced/4G+ տեխնոլոգիայի ծածկույթով չապահովված ՀՀ բնակավայրերի առնվազն 12%-ը և երկու տարվա ընթացքում՝ ՀՀ բնակավայրերի առնվազն 80%-ը ապահովի լայնաշերտ ինտերնետային բացօթյա ծածկույթով:

Բացի այդ, 2019 թվականին հանձնաժողովի կողմից իրականացված մրցույթի արդյունքում շարժական կապի օպերատորներին տրամադրված 1800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի ընդհանուր 40ՄՀց հատվածի

օգտագործումը կնպաստի վերջիններիս կողմից մատուցվող լայնաշերտ կապի ծառայությունների որակի բարելավմանը:

Արդյունքում, հանձնաժողովի կողմից նշված մրցույթների իրականացմամբ՝ բացի 2 500 000 000 (երկու միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) դրամ ՀՀ պետական բյուջեի մուտքից, ՀՀ բնակավայրերում կապահովվի շարժական կապի ցանցի 4G+/LTE-A տեխնոլոգիայի հիման վրա առնվազն մեկ օպերատորի 100 տոկոս և երկու օպերատորի փոխադարձ ներթափանցելի առնվազն 80 տոկոս ծածկույթ:

Որպես ենթակառուցվածքների զարգացման և ծառայությունների հասանելիության ընդլայնման վերոնշյալ աշխատանքների հետևանք՝ հաջորդ տարի ակնկալվում է հեռահաղորդակցության ոլորտի մի շարք առանցքային ցուցանիշների՝ ամրակցված և շարժական լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության բաժանորդների առնվազն 10-15 տոկոս, ինչպես նաև օգտագործված միջազգային IP տարանցման հոսքերի թողունակության առնվազն 30-50 տոկոս աճ:

Մինևույն ժամանակ, ելնելով ՀՀ հեռահաղորդակցության ոլորտի առկա ձեռքբերումներից, հանրային շարժական կապի 4G տեխնոլոգիայից դեպի 5G տեխնոլոգիայի ցանցերի սահուն անցումն ապահովող LTE-A և LTE-A Pro ցանցերի զարգացման նկատառումներից, հանձնաժողովը նախաձեռնել է 800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների սիրույթի 791-801ՄՀց, 832-842ՄՀց ռադիոհաճախականությունների շերտերի առևտրային նպատակով տրամադրելու համար առանձնացման հարցի քննարկում:

Հաշվի առնելով հեռահաղորդակցության ոլորտի զարգացման միջազգային միտումները, հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ շարունակվելու են ՀՀ շահագրգիռ պետական մարմինների հետ քննարկումները շարժական կապի լայնաշերտ 5G տեխնոլոգիայի ներդրման և դրա համար անհրաժեշտ 700 ՄՀց և 3500 ՄՀց ռադիոհաճախականությունների ազատականացման հարցերի շուրջ:

2019 թվականի ապրիլին հանձնաժողովի և «ՎԵՈՆ Արմենիա», «ՄՏՄ Հայաստան» փակ բաժնետիրական ու «Յուքոմ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների միջև կնքված փոխկապակցման վճարների վերաբերյալ փոխընթերցման հուշագրի համաձայն՝ 2019 թվականի հունիսի 1-ից հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության շարժական կապի ցանցերի, ինչպես նաև շարժական ու ամրակցված կապի ցանցերի միջև փոխկապակցման վճարը սահմանվել է 5 դրամ/րոպե (առանց ավելացված արժեքի հարկի):

Հանձնաժողովը միջազգային համեմատելի ցուցանիշների կիրառման (benchmarking) սկզբունքով փոխկապակցման վճարների հաշվարկման մեթոդաբանության հիման վրա կսահմանի հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության շարժական կապի ցանցերի, ինչպես նաև շարժական ու ամրակցված կապի ցանցերի միջև 2020 թվականի հունվարի 1-ից կիրառվելիք փոխկապակցման նոր վճարները: Հետագայում, յուրաքանչյուր տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ կկատարվեն փոխկապակցման վճարների ճշգրտումներ՝ թափանցիկ և կանխատեսելի դարձնելով կիրառման ենթակա վճարների չափերը:

Բացի այդ, հանձնաժողովը հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի օպերատորների հետ համատեղ կգործադրի առավելագույն ջանքերը 2021 թվականի հունվարի 1-ից ՀՀ-ում փոխկապակցման վճարների հաշվարկման «գուտ ներքևից դեպի վեր երկարաժամկետ հավելյալ ծախսերի հաշվարկման» (Pure BU-LRIC) մեթոդաբանություն ներդնելու ուղղությամբ:

Շարժական հեռախոսակապի օպերատորներին իրենց անհատական հանրային շարժական կապի հեռախոսացանցերում զանգերի վերջնավորման մեծածախ շուկաներում, իսկ ամրակցված հեռախոսակապի օպերատորներին՝ իրենց անհատական հանրային ամրակցված կապի հեռախոսացանցերում զանգերի վերջնավորման մեծածախ շուկաներում հանձնաժողովը ճանաչել է գերիշխող դիրք զբաղեցնող օպերատորներ, և նշված գործընթացների հիման վրա կկարգավորվեն փոխկապակցման վերջնավորման վճարները:

Հանձնաժողովի, Արցախի Հանրապետության հանրային ծառայությունները և տնտեսական մրցակցությունը կարգավորող պետական հանձնաժողովի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության ու Արցախի Հանրապետության շարժական կապի օպերատորների միջև ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն 2020 թվականի հունվարի 1-ից կիսամյակային պարբերականությամբ մինչև 2021 թվականի հունվարի 1-ը նվազեցնել Արցախում և Հայաստանում օպերատորների կողմից մատուցվող ռոումինգի ծառայությունների սակագները՝ հետևյալ չափերով.

- էլքային զանգերի սակագները կնվազեն շուրջ 25%-ով, այնուհետև նշված ժամանակահատվածում նվազումը կհասնի մինչև 30%,
- մուտքային զանգերինը՝ շուրջ 40%-ով, այնուհետև՝ մինչև 45%,
- տվյալների փոխանցման և ինտերնետ հասանելիության ծառայություններինը՝ շուրջ 50%-ով, այնուհետև՝ մինչև 65%,

- կարճ sms հաղորդագրություններին՝ շուրջ 65%-ով, այնուհետև՝ մինչև 75%:

Հաշվի առնելով էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտը կարգավորող օրենսդրության բարելավման Եվրոպական միության փորձը, ինչպես նաև ՀՀ և ԵՄ միջև ստորագրված համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրում ամրագրված հանձնառությունները՝ հանձնաժողովը նախատեսում է նախաձեռնել էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտը կարգավորող օրենսդրության, մասնավորապես՝ «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» օրենքի, հանձնաժողովի իրավական ակտերի բարեփոխումներ:

Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառը տնտեսության դինամիկ զարգացող ճյուղ է, ուստի հանձնաժողովը նոր տեխնոլոգիաների և ծառայությունների ներդրման համատեքստում մշտապես հետևում է բնագավառի միջազգային զարգացման միտումներին՝ կարգավորման գործընթացը վերջիններիս առավել համահունչ դարձնելու նպատակով:

5. Հանձնաժողովի գործունեության հրապարակայնությունը և թափանցիկությունը

Համաձայն գործող օրենսդրության՝ հանձնաժողովն ապահովում է իր և իր կողմից կարգավորվող գործունեության հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունը՝ զանգվածային լրատվամիջոցների, պաշտոնական ինտերնետային կայքի և այլ միջոցներով: Այս ուղղությամբ հանձնաժողովի ձեռնարկած քայլերը կրում են հետևողական բնույթ և միտված են հանրության շրջանում կառույցի դերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդլայնմանը և վերջինիս նկատմամբ վստահության բարձրացմանը: Մասնավորապես,

- Հանձնաժողովը, որպես կոլեգիալ ինքնավար մարմին, օրենքով իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակում ընդունում է որոշումներ՝ դռնբաց նիստերի միջոցով: Այդ առումով, հանձնաժողովը, իր սահմանած կարգի համաձայն, հայտարարում է հանձնաժողովի նիստերի անցկացման վայրը, օրը և ժամը, հնարավորություն է ընձեռում շահագրգիռ անձանց ու հանրության ներկայացուցիչներին մասնակցելու նիստերին՝ իր վարչական շենքի հնարավորությունների սահմաններում, ստանալու օրակարգ և

քննարկվող նյութերը, ներկայացնելու տեղեկություններ և հանդես գալու ելույթներով: Նիստում սպառողների համար սակագների հաշվարկման մեթոդիկաները, բնագավառների (համակարգերի) կառուցվածքին, սպառողների սպասարկման որակին և պայմաններին վերաբերող հարցեր քննարկվելու դեպքում հանձնաժողովը ողջամիտ ժամկետում այդ մասին իրազեկում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը, կարգավորվող ոլորտի իրավասու պետական մարմնին և սպառողների շահերը պաշտպանող կազմակերպություններին՝ հնարավորություն ընձեռելով նրանց ներկայացուցիչներին մասնակցելու նիստերին, հանդես գալու ելույթներով և առաջարկություններով: Նիստերի կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ կանոնակարգումների բարեփոխումները մշտապես հանձնաժողովի ուշադրության կենտրոնում են:

- Հանձնաժողովը նախաձեռնել է իր պաշտոնական ինտերնետային կայքի արդիականացման աշխատանքները. ներդրվել է ավելի արագ և հարմարավետ կառավարման համակարգ՝ դարձնելով կայքը ժամանակին համընթաց ու անվտանգ, ինչպես նաև ընդհանուր որոնման ժամանակակից գործիքներ և սմարթ հեռախոսներից կայքի պատշաճ դիտելիություն:

Հանձնաժողովի կայքը հնարավորություն է ընձեռում հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորվող ընկերություններին պաշտոնական ինտերնետային կայքում գործող առցանց հաշվետվությունների հանձնման էլեկտրոնային հարթակի միջոցով համապատասխան հաշվետվությունները և տեղեկատվությունը հանձնաժողով ներկայացնել էլեկտրոնային եղանակով՝ առանց վարչական մարմին այցելելու: Բացի այդ, կայքում գործում է [«www.e-request.am»](http://www.e-request.am) էլեկտրոնային հարցումների միասնական հարթակը, ինչը հնարավորություն է տալիս քաղաքացիներին առցանց եղանակով ներկայացնել դիմում, հարցում կամ բողոք և նույնպես առցանց ստանալ պատասխանը:

Հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքը պարբերաբար թարմացվում է՝ հնարավորություն ընձեռելով զանգվածային լրատվամիջոցներին, սպառողների շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպություններին և ցանկացած շահագրգիռ անձի իրազեկվել հանձնաժողովի գործունեության, հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորման ներկա գործընթացների, ծառայությունների

սպասարկման որակի, մատակարար-սպառող փոխհարաբերությունների և այլնի մասին:

- Հանձնաժողովի հաղորդակցության գործառույթներն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ստեղծվել են նաև հարթակներ սոցիալական ցանցերում, որոնց միջոցով սպառողների հետ շփումները կկրեն ավելի ինտերակտիվ և օպերատիվ բնույթ:
- Կարևորելով հանձնաժողովի գործունեության խորքային, բազմակողմանի և հավասարակշռված լուսաբանման և սպառողների իրազեկվածության աստիճանի բարձրացման անհրաժեշտությունը՝ տնտեսական ոլորտն ու հանրային ծառայությունների կարգավորման դաշտը լուսաբանող լրագրողների և սպառողների շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների համար հանձնաժողովը նախաձեռնել է եռօրյա սեմինար, որտեղ ԶԼՄ-ների և ՀԿ-ների ներկայացուցիչները հնարավորություն կունենան ծանոթանալ հանձնաժողովի գործունեության հիմնական ուղղություններին, հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորման ներկա գործընթացներին, սպառողներին առնչվող նորություններին և այլ կարևոր զարգացումներին: Սեմինարին ներգրավված են ինչպես հանձնաժողովի, այնպես էլ ոլորտում գործող միջազգային փորձագետներ: Նման նախաձեռնությունը կկրի շարունակական բնույթ:
- Կարևորելով հանրային իրազեկման մակարդակի բարձրացումը և այդ աշխատանքներում սպառողների շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունների դերը՝ հանձնաժողովը 2020 թվականին կշարունակի հանրային հնչեղություն ունեցող, մասնավորապես, սակագների ձևավորմանը, փոփոխությանը և սպառողների իրավունքների պաշտպանությանն առնչվող հարցերի շուրջ սերտ համագործակցությունը ոլորտային հասարակական կազմակերպությունների հետ:
- Հաշվի առնելով հանրության առջև հաշվետու լինելու օրենքի պահանջը, ինչպես յուրաքանչյուր տարի, այնպես և 2020 թվականին, հանձնաժողովը կհրապարակի նախորդ տարվա իր գործունեության հաշվետվությունը:
- 2020 թվականին հանձնաժողովի անդամները և մասնագետները հանրային հնչեղություն ունեցող խնդիրների շուրջ պարբերաբար հանդես կգան

ճանաչողական բնույթի հաղորդումներով, պարզաբանումներով և հարցազրույցներով:

6. Միջազգային համագործակցություն

Հանձնաժողովը մշտապես համագործակցում է միջազգային կազմակերպությունների և այլ երկրների կարգավորող մարմինների հետ:

Մասնավորապես, հանրային ծառայությունների կարգավորման ոլորտում միջազգային լավագույն փորձն ուսումնասիրելու և Հայաստանի Հանրապետությունում այն կիրառելու կամ կիրառման հնարավորությունները դիտարկելու նպատակով հանձնաժողովը համագործակցում է Համաշխարհային բանկի, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի, Ասիական զարգացման բանկի, ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության (USAID), ԱՄՆ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովների անդամների ազգային ասոցիացիայի (NARUC), Հեռահաղորդակցության միջազգային միության (ITU), Սնծովյան տարածաշրջանային կարգավորման նախաձեռնության (BSRI), Էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովների տարածաշրջանային ասոցիացիայի (ERRA), ԵՄ համապատասխան կազմակերպությունների, մասնավորապես՝ ԵՄ Արևելյան գործընկերության երկրների էլեկտրոնային հաղորդակցության կարգավորող մարմինների խմբի (EaPeReg), Ջրի եվրոպական կարգավորողների կազմակերպության (WAREG), Էներգետիկ համայնքի քարտուղարության հետ: Նշված կազմակերպությունների կողմից պարբերաբար կազմակերպվում են սեմինարներ տարբեր երկրների կարգավորողների համար Էներգետիկ շուկաների ազատականացման, բաշխման և հաղորդման ցանցերի ցանցային կողեքսների մշակման, ցանցերի հուսալիության և անվտանգության, ներառյալ՝ կիրառանվտանգության, վերականգնվող ռեսուրսներից էլեկտրական էներգիայի արտադրության, էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտի զարգացման, ջրամատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) կարգավորման քաղաքականության վերաբերյալ, որը հնարավորություն է տալիս հանձնաժողովին ուսումնասիրել միջազգային լավագույն փորձը և ստանալ համապատասխան տեղեկատվություն:

Հանձնաժողովը, հանդիսանալով Էներգետիկայի կարգավորողների

տարածաշրջանային ասոցիացիայի (ERRA) և Ջրի եվրոպական կարգավորողների կազմակերպության (WAREG) անդամ, ունի որոշակի պարտականություններ, ներառյալ մասնակցությունը տարեկան ընդհանուր ժողովներին և նշված կազմակերպությունների կողմից ստեղծված համապատասխան կոմիտեների և աշխատանքային խմբերի նիստերին:

Հաշվի առնելով հանրային ամրակցված և շարժական կապի լայնաշերտ տեխնոլոգիաների ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները՝ հանձնաժողովը 2020 թվականին ԵՄ արևելյան գործընկերության երկրների էլեկտրոնային հաղորդակցության կարգավորող մարմինների խմբի (EaPeReg) շրջանակում նախատեսում է մասնակցել ենթակառուցվածքների քարտեզագրման մշակմանն ուղղված աշխատանքներին:

Միաժամանակ, 2020 թվականին ԵՄ արևելյան գործընկերության երկրների էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտի կարգավորող մարմինների խմբի (EaPeReg) շրջանակում նախատեսվում են նաև կարգավորող մարմինների անկախության ամրապնդմանը, էլեկտրոնային հաղորդակցության շուկաների վերլուծությանը, ԵՄ արևելյան գործընկերության երկրների տարածաշրջանում միջազգային ռոումինգի միասնական տարածք ձևավորելուն, ինչպես նաև միջազգային ռոումինգ ծառայության սակագների նվազեցմանն ուղղված աշխատանքներ:

2020 թվականին կշարունակվի համագործակցությունը Վրաստանի Էներգետիկայի կարգավորման ազգային հանձնաժողովի, Չեխիայի հեռահաղորդակցության գրասենյակի (CTU), Լատվիայի հանրային ծառայությունների հանձնաժողովի (PUC), Ռումինիայի հեռահաղորդակցության կառավարման և կարգավորման ազգային մարմնի (ANCOM) հետ՝ կնքված փոխըմբռնման հուշագրերի շրջանակներում: Շոտլանդիայի ջրային ոլորտը կարգավորող հանձնաժողովի հետ սկիզբ է դրվում նոր համագործակցության՝ 2019 թվականին ստորագրված համագործակցության համաձայնագրի շրջանակում:

Բացի այդ, հանձնաժողովը Լեհաստանի էլեկտրոնային հաղորդակցության գրասենյակի հետ քննարկումներ է իրականացնում երկու երկրների կարգավորող մարմինների միջև փոխըմբռնման հուշագիր ստորագրելու ուղղությամբ, որը նախատեսվում է իրականացնել 2020 թվականի սկզբին:

Հանձնաժողովն իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակում պետական այլ մարմինների հետ համատեղ կմասնակցի «Հայաստանի

Հանրապետության և Եվրոպական Միության և Ատոմային Էներգիայի Եվրոպական համայնքի ու դրանց անդամ պետությունների միջև կնքված համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի» կիրարկման միջոցառումների ծրագրով նախատեսված աշխատանքներին:

Հանդիսանալով Եվրասիական տնտեսական միության մասին պայմանագրի «Բնական մենաշնորհների սուբյեկտների գործունեության կարգավորման միասնական սկզբունքների և կանոնների մասին արձանագրության» (պայմանագրի հավելված N20) շրջանակում նախատեսված աշխատանքների իրականացման համար Հայաստանի Հանրապետության կողմից լիազորված մարմին, հանձնաժողովը կշարունակի մասնակցել Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի բնական մենաշնորհների գծով Խորհրդատվական կոմիտեի կողմից իրականացվող աշխատանքներին:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության հետ համագործակցելով՝ հանձնաժողովը կշարունակի համագործակցությունը Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի համապատասխան կառույցների հետ՝ Եվրասիական տնտեսական միության էլեկտրաէներգետիկական և գազի ընդհանուր շուկաների ձևավորման ուղղությամբ տարվող աշխատանքներում:

Արդյունավետ համագործակցություն է իրականացվում Արցախի Հանրապետության հանրային ծառայությունները և տնտեսական մրցակցությունը կարգավորող պետական հանձնաժողովի հետ, որը կշարունակվի նաև 2020 թվականի ընթացքում՝ համատեղ աշխատանքային ծրագրին համապատասխան: Մասնավորապես, երկու կարգավորող մարմինների համատեղ աշխատանքային ծրագրի շրջանակում կիրականացվեն համապատասխան օրենքների և կանոնների նախագծերի մշակման, լրամշակման, ոլորտների մասնագետների փորձի փոխանակման, ինչպես նաև նախանշված քննարկումներին և այլ միջոցառումներին մասնակցության աշխատանքներ՝ ըստ կարգավորվող ոլորտների և գործառույթների:

7. Հանձնաժողովի կողմից բյուջետային մուտքերի ապահովում և 2020 թվականի պահպանման ծախսերի նախահաշիվ

2020 թվականին հանձնաժողովի վերահսկողության ներքո կգտնվի կարգավորվող ընկերությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական

բյուջե մուտքերի ապահովման գործընթացը՝ լիցենզիաների տուրքերի, ռադիոհաճախականությունների տրամադրման և օգտագործման վճարների, կարգավորման պարտադիր վճարների, կարգավորվող ոլորտներում հանձնաժողովի կողմից կիրառվող տուգանքների, ինչպես նաև կայանները լիցենզիաներով ամրագրված ժամանակահատվածում չգործարկելու, լիցենզիայի պայմանները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար գանձվող ֆինանսական երաշխիքների գծով վճարումների մասով:

Ըստ կանխատեսումների՝ 2020 թվականին նշված աղբյուրներից պետական բյուջե կփոխանցվի շուրջ 8,26 մլրդ դրամ, որից ռադիոհաճախականությունների օգտագործման և թույլտվությունների տրամադրման գծով մուտքերը կկազմեն շուրջ 7,12 մլրդ դրամ:

Հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության ծրագրի կատարումն ապահովելու նպատակով կարգավորող մարմնի այդ տարվա բյուջեն ձևավորվում է «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն: Մասնավորապես, հանձնաժողովին հատկացվող պահպանման ծախսերի տարեկան մեծությունը ձևավորվում է՝ «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն ձևավորված հանձնաժողովի աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը բազմապատկելով 1.75 գործակցով: Օրենքը սահմանում է, որ հանձնաժողովի պահպանման ծախսերի տարեկան մեծության և աշխատավարձի տարեկան ֆոնդի տարբերությունն ուղղվում է հանձնաժողովի պահպանման և կարողությունների զարգացման, հանձնաժողովի անդամների և աշխատողների նյութական խրախուսման և զարգացման, սոցիալական ծրագրերի իրականացման և այլ ֆոնդերին:

8. Հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության ծրագրի հանրային քննարկումը

Հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության ծրագրի նախագիծը հանրային քննարկման ներկայացնելու և ողջամիտ առաջարկությունները ծրագրում ներառելու նպատակով այն հրապարակվել է հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային

կայքում, ինչպես նաև համապատասխան գրություններով ուղարկվել հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորվող ընկերություններին և սպառողների շահերը ներկայացնող հասարակական կազմակերպություններին:

Ծրագրի նախագծի վերաբերյալ ներկայացված առաջարկությունները քննարկվել և տրվել են համապատասխան պարզաբանումներ, իսկ ողջամիտ առաջարկությունները ներառվել են ծրագրում:

Հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության ծրագրով նախատեսված աշխատանքները կներառվեն 2020 թվականի աշխատանքային ծրագրում, որը կհաստատվի 2019 թվականի տարեվերջին և կիրառարակվի հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում: